

PIETER CORNELISZOOM HOOFT.

1581—1647.

WERKEN.

Tooneelspel: *Granida*. Treurspelen: *Geraerdt van Velzen*. — *Baeto*. — *Minnezangen en Heldenzangen*. Blijspel: *Warenar met de pot*.

Proza: *Nederlandsche Historiën van 1555—1585*.

Het leven van Hendrik den Grooten, Koning van Frankrijk en Navarre, enz.

De eerste bondige geschiedschrijver in onze taal is P. C. Hooft, geboren te Amsterdam, waar zijn vader, Cornelis Pieterszoon Hooft, met lof en waardigheid den post van burgemeester bekleedde. Onder de voortreffelijke leiding van dezen braven man, ontwikkelde zijn geest reeds op jeugdigen leeftijd zoo gelukkig, dat hij de schoonste verwachtingen van zich deed koesteren.

Tegen het einde zijner jongelingsjaren, begaf hij zich naar de hoogeschool te Leyden, om de rechtsgeleerdheid te beoefenen, terwijl hij, na lid te zijn geworden van de kamer in *Liefde bloeiende*, zijne zucht tot het aankweeken der dichtkunst niet weinig voelde aanwakkeren.

Op achttienjarigen leeftijd deed hij eene reis door Frankrijk, Italië en Duitschland, waaraan hij drie jaren besteedde. Zijn verblijf in Italië, welk land hem 't langst boeide, was van grooten invloed op zijne letterkundige vorming. Hier van gaf de *Granida*, welke kort na zijne terugkomst het licht zag, een bewijs; want uit de gemakkelijke taal, waarin dit herdersdicht is geschreven, blijkt duidelijk, dat het is opgesteld onder de indrukken van het heerlijke Italië.

In 1609 benoemde Prins Maurits hem tot Drossaert van Muiden en Baljuw van 't Gooiland. Hooft betrok nu het Muider slot, en koos zich in een der torens een vertrek, dat op de Zuiderzee uitzag, om zich daar aan letteroefeningen te wijden. In dit gedeelte van 't slot, dat hij *zijn torentje* noemde, en waar hij gewoonlijk staande arbeide, vloeiden hem die heerlijke voortbrengselen uit de pen,

welke zijn naam hebben vereeuwigd. Het overige van het »hooge huis van Muiden» stond gastvrij open voor een uitgebreiden maar uitgelezen vriendenkring, bestaande uit Anna en Maria Tesselschade Visscher, Huygens, van Baerle, Vondel, Reael en andere vernuften, die gaarne en met dankbaarheid Hoofts gul onthaal en beminnelijken omgang kwamen genieten en met hem menig uur aan wetenschap en kunst wijdden.

Hooft mengde zich niet in de geschillen tusschen Arminius en Gomarus. Afkerig van zich te verdiepen in leerstukken, die boven 's menschen bevattig gaan, hield hij zich vast aan de algemeene en noodige begrippen der Christelijke leer, en bragt die in beoefening. Ofschoon zijne betrekking van hem vorderde, de plakaten tegen de Roomschegezinden ten strengste te handhaven, maakte hij hieromtrent groote zwarigheden, en liet hij deze lieden ongemoeid vergaderen, zoo lang zij niet tot buitensporigheden oversloegen. Van verbeurdverklaarde goederen eigende hij zich nooit iets toe, maar stond zijn aandeel af aan weduwen en weezen. Als Christen doorstond hij de zware beproevingen, die hij in 1623 en 1624 moest ondergaan. In den korten tijd van zeventien maanden werden twee zonen, benevens zijne dierbare gade, door den dood van zijne zijde afgescheurd, en verloor hij door bankbreuken een groot gedeelte van zijn vermogen.

Zijne smarten als vader, echtgenoot en mensch, deden hem zwaar lijden, maar sloegen hem niet ter neder. Onvermoeid werkte hij voort aan de beschaving der taal, en gaf weldra den *Baeto* in 't licht, terwijl hij nog bezig was aan 't *Leven van Hendrik van Navarre*. Voor dit werk schonk Lodewijk XIII den schrijver brieven van adeldom en een wapen; maar 't was Hooft grooter loon, dat alle geleerden het om 't zeerst goedkeurden. Hugo de Groot prees den Koning gelukkig, die zulk een geschiedschrijver had gevonden! Deze arbeid was nogtans slechts ondernomen om zijne krachten als geschiedschrijver te meten, en niet dan na dat hij, om zich een goeden historiestijl eigen te maken,

vijftig ma
deel hem
Historien
toe doe
schrijvers
zich doe
reilig ko
welke zij
geschiede
daartoe
Terwij
werd zij
gestoor
naar 's
Freder
koorts
zes-en
Toen
Brand
beste to
plaats i
opgevo
nog zij
Trent
Adam in
Joseph
De
In 't
zekere

vijftig maal *Tacitus* had gelezen. Een zoo gunstige uitslag deed hem besluiten, tot het schrijven der *Nederlandsche Historiën*, beginnende met den afstand van Karel V. Hier toe doorlas hij niet slechts alle binnen- en buitenlandsche schrijvers, die hierover iets hadden geboekt, maar hij deed zich door lieden, wier waarheidsliefde en geheugen hij veilig kon vertrouwen, de gebeurtenissen mededeelen, welke zij hadden bijgewoond. Waarschijnlijk wilde hij de geschiedenis tot 1609 beschrijven, doch de dood liet hem daartoe den tijd niet.

Terwijl hij in een tweede huwelijk zeer gelukkig leefde, werd zijn arbeid, in de laatste jaren zijns levens, dikwijls gestoord door de pijnen der jicht, en toen hij in 1647 naar 's Gravenhage was gegaan, om de begrafenis van Frederik Hendrik bij te wonen, kwam hij ziek terug. Hevige koorts grepen den ouden man aan, en voerden hem op zes-en-zestigjarige leeftijd in de armen des doods.

Toen hij begraven was, werd zijne lijkrede, door Gerard Brandt vervaardigd, uitgesproken door Sjermesz, een der beste tooneelspelers van zijn tijd. Deze plegtigheid had plaats in den schouwburg, waar zoo vaak zijne stukken opgevoerd waren geworden, en den zelfden avond werd nog zijn *Geraerd van Velzen* vertoond.

JOOST VAN DEN VONDEL.

1587—1679.

WERKEN.

Treurspelen: Lucifer. — Palamedes. — Gijsbrecht van Aemstel. — Adam in Ballingschap. — Joseph in Dothan. — Joseph in Egypte. — Joseph in 't hof. — David in Ballingschap. — David hersteld, enz.
De Leeuwendalers, een landspel. Lier- en Hekeldichten, enz.

In 't midden der zestiende eeuw leefde te Antwerpen zekere Pieter Kranen, die met zijne vrouw op 't punt stond